

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ СПЕЦИАЛНОСТ СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ И КОНСУЛТИРАНЕ

1. **Социална политика** - същност и обхват. Основни цели, задачи и идеологии. Социално осигуряване и социално подпомагане. Основни агенти – държава, неправителствен сектор. Целеви групи и бенефициенти.
2. **Социална държава** - същност, функции, цели. Генезис на социалната държава и етапи в развитието. Социална държава и права на човека. Модели на социалната държава - теорията на Г. Еспинг-Андерсен за трите модела на социална държава (либерален, корпоративен, социално-демократичен). Социалната държава в България след 1990 година.
3. **Социалната работа като професия** – законова уредба, мисия на професията, професионална идентичност. Принципи и цели на социалната работа, институции за практикуване. Основни парадигми в социалната работа, основни понятия.
4. **Методи в помагашите професии**. Формиращи методи. Работа по случай – основни етапи. Динамично интервю - фази на протичане на динамично интервю. Супервизия.
5. **Основи на консултирането**. Школи и направления в съвременната психотерапия и психо-социално консултиране. Системно-интегративен подход в консултирането и специфики в консултативната практика на социалния работник.
6. **Консултативен процес**. Основни задачи на консултирането и фази в консултативния процес. Консултативни умения и качества на ефективните помагачи отношения.
7. **Кризисна интервенция** – понятие за криза и кризисна интервенция, основни симптоми при криза. Спешни интервенции при криза в клиничната практика. Дебрийфинг, фази при дебрийфинг. Кризисна интервенция при скръб, загуба и терминално заболяване – основни етапи на протичане. Суицидни опити.
8. **Социална интеграция и реинтеграция на хора с увреждания** - субекти и институции, нормативна база, принципи и методи.
9. **Социална работа с хора с увреждания** – етиология, типология и симптоматика на уврежданията и нарушенията. Медико-биологични, социални и образователни аспекти на социалната работа с хора с увреждания.

10. **Социална работа с деца.** Етапи на жизнения цикъл и психосоциални кризи по Е. Ериксън / психическо развитие през пубертета и юношеството, изграждане на идентичност/. Технология на социалната работа с деца.
11. **Социални услуги за деца в неравностойно положение.** Нормативна база в социалната работа с деца. Техники за социална работа с деца в неравностойно положение.
12. **Социална работа с хора с девиантно поведение** – девиантното и деликвентното поведение, типология и характеристика на емоционалните и поведенческите разстройства, възрастови и социално детерминирани специфики. Социални услуги за хора с девиантно поведение и недоброволни клиенти.
13. **Социална работа с възрастни хора.** Психологическа характеристика на зрялата възраст, периодизация. Нормативна база в работата с възрастни хора. Социални услуги за стари хора.
14. **Социална работа със семейства.** Семейно консултиране и терапия, социална работа със семейства в криза. Образователни програми, подготвящи за семеен живот и родителство.
15. **Социална работа със зависимости.** Обяснителни модели на зависимости. Етиология и типология на зависимостите. Основни насоки за терапевтична и рехабилитационна работа със зависими хора.
16. **Мениджмънт на социалните услуги.** Същност на социалния мениджмънт – обект и предмет. Институции за социални услуги. Лидерство и вземане на управленски решения.
17. **Организационно консултиране.** Понятие за организационно консултиране. Организационна диагноза и организационна култура – същност и елементи.
18. **Мениджмънт на човешките ресурси.** Съвременно разбиране за управление на човешките ресурси – система за мотивация и подбор на кадри.

Литература

- Андреева, Л. Социално познание и междуличностно взаимодействие, София, 2007г.
- Бостанджиев, Р., Детето като средство, в БСУ, Предизвикателства и парадокси пред социалната работа в „годината на равните възможности”, 2007, стр. 128 – 134
- Бостанджиев, Р. Системно-интегративен подход в социалната работа, в БСУ – „Предизвикателствата пред висшето образование в условията на криза”, том първи, 2010, стр. 186 – 194
- Бояджиева, Н., П. Митева. Гняв и агресивно поведение при децата. СІБ., 2009.
- Ганева М., В. Банова «Моделі за социална работа с деца», изд. “Ирита Принт”, Казанлък, 2008.
- Ганева М., «Социална работа с деца. Работа по случай» изд. “Ирита Принт”, Казанлък, 2008.
- Ганева М., Д. Видева, З. Ганева “Ръководство за разработване на проект за хуманитарни цели” изд. “Ирита Принт”, Казанлък, 2006.
- Ганева М., З. Ганева, “Професионални умения за хуманитарните специалности” 1, изд. “Ирита Принт”, Казанлък, 2004.
- Ганева М., З. Ганева, “Професионални умения за хуманитарните специалности” 2, изд. “Ирита Принт”, Казанлък, 2004.
- Ганева М., З. Ганева, “Двигателна терапия”, изд. “Ирита Принт”, Казанлък, 2005.
- Дерижан, И., Методологични основания за същността и спецификата на социалната работа, Бургас, сп. “Съвременна хуманитаристика”, 2009.
- Годишни бюлетини на НОИ, София, 2009, 2010, 2011г. и т.н.
- Дерижан, И. Технология на социалната работа с деца, ЮЗУ, Благоевград, 2001.
- Дерижан, И. Перспективи на европейското включване в социалната работа чрез участието на социалния работник в интегриращия процес, БСУ, 2006.
- Дерижан, И., Социалната работа с деца - съвременни концептуални и технологични детерминанти, БСУ, 2008.
- Дерижан, И., Стратегически и организационно-административни проблеми при включването на деца със СОП в масовите детски градини и общообразователните училища, МОМН, РИО Ст. Загора, 2011.
- Дерижан, И. Развитие на идеята за приобщаващо образование за деца с увреждания, БСУ, международна конференция "Взаимодействието теория-практика: ключови проблеми и решения", 2011.
- Енциклопедия по психология, С., 2007.
- Ериксън, Е. Идентитичност – младост и криза. С., 1996.
- Игнелези, С. Учебна среда и обучение на децата със специални педагогически потребности, С. Фонд. “Стъпка по стъпка”, 2001г.
- Илиева, Сн. Организационна култура. Същност, функции и промяна. С., 2006.
- Илиева, Сн. Организационно развитие. С., 2006.
- Йотов, Ст. Равенство и егалитаризъм. С. Агата-А. 2004.
- Изследване и популяризиране на добри практики за интегриране на деца със специални потребности в общообразователното училища и в социалната среда, Бургас, 2006.
- Митева, П. Методи в помагащите професии. С-Б., 2006.
- Остерийт, П. Въведение в детската психология. С., 2007.
- Петков, К. (Съст.). Европейска социална политика. Пловдив: УИ „П. Хилендарски”, 2008.
- Сиймън, Дж., Д. Кенрик. Психология. С., 2000.
- Славин, Р. Педагогическа психология. С., 2004.

- Спасов, К. Социален мениджмънт: наука, практика. С., Персонал-консулт, 2008.
- Спасов, К. Социален мениджмънт. С., 2011.
- Танев, Т. *Анализ на публичните политики*. С., Военно издателство, 2008.
- Трашлиев, Р., Г. Колев, И. Дерижан, *Детето като предмет на социалната работа*, Шумен, 2005.
- Шопов, Д, М. Атанасова. *Управление на човешките ресурси*. 1 и 2 част. С., 2003.
- Юнг, К.Г. *Изследвания върху символиката на цялостната личност*, Плевен, ЕА, 1995.
- Claus, G. u. a. *Worterbuch der Psychologie*, С. Наука и изкуство, 1989.
- Derijan, I., *On some aspects concerning the basics of social work. A field research on examining youngsters' attitudes towards charity and compassion activities in Bulgaria - historical backgrounds and present-day status.* , Asklepii, Sofia, 2009.
- <http://www.nsi.bg/index.php>
- <http://www.mlsp.government.bg/bg/index.asp>